

Profil Ucznia IB

Profil ucznia IB jest misją organizacji zajmującej się maturą międzynarodową szeroko rozumianym jako zbiór osiągnięć edukacyjnych 21 wieku. Cechy profilu wyrażają wartości nieodłącznie związane z filozofią programu międzynarodowej edukacji. Wartości te powinny przenikać wszystkie typy programów: Primary Years Programme (PYP), Middle Years Programme (MYP) i Diploma Programme jak również kulturę i etykę wszystkich szkół zaangażowanych w program IB na całym świecie. Profil ucznia IB to wizja edukacji przyszłości, która za główny cel stawia sobie inspirowanie, motywowanie i owocną współpracę uczniów oraz nauczycieli.

Koncepcja programu IB jako ciągłości kształcenia i spójnego, międzynarodowego programu nauczania zrodziła się w 1997 wraz z wprowadzeniem programu PYP. IB w chwili obecnej oferuje trzy następujące po sobie i uzupełniające się programy kształcenia, które dają szansę kontynuacji międzynarodowej edukacji od wczesnego dzieciństwa do momentu wyboru uczelni wyższej. Każdy z trzech programów IB: PYP, MYP jak również Program Matury Międzynarodowej powinien być traktowany jako odrębny i niezależny gdyż organizacja IB nie wymaga od szkół aby realizowały więcej niż jeden z wyżej wymienionych kursów. Jedynie szkoły zaangażowane w dwa lub trzy programy IB zobowiązane są do zapewnienia ciągłości i spójności pomiędzy poszczególnymi etapami kształcenia.

Wraz z rozwojem ciągłości międzynarodowej edukacji, oczekuje się, że nauczyciele, uczniowie i rodzice będą czerpać korzyści płynące z uczestnictwa w tym niezwykle szanowanym i uznawanym na całym świecie modelu kształcenia, któremu towarzyszą spójne wartości i koncepcja rozwoju świadomości międzynarodowej. Profil ucznia IB leży w sercu filozofii Programu Nauczania Matury Międzynarodowej i jest czytelną deklaracją wartości oraz odzwierciedleniem koncepcji świadomości międzynarodowej.

Cele Profilu Ucznia IB

Wartości i przymioty składające się na profil ucznia IB w przejrzysty sposób definiują jaki ma się stać młody człowiek dzięki aktywnemu zaangażowaniu w programy IB. Profil ucznia IB został stworzony na potrzeby programu PYP i początkowo nosił nazwę „Profil Ucznia PYP”. Nauczyciele zaangażowani w pozostałe programy IB doszli jednak do wniosku, że profil ten odzwierciedla zbiór zasad, które w znaczny sposób przyczynią się do podniesienia jakości nauczania zarówno w kursie MPY jak i Programie Matury Międzynarodowej. W rezultacie profil zmienił nazwę i dziś brzmi „Profil Ucznia IB” odnosząc się tym samym do wszystkich młodych i dorosłych ludzi zaangażowanych w program IB czyli do całej społeczności uczniowskiej IB.

Profil ucznia IB jest zintegrowany z trzema programami nauczania oferowanymi przez IB i stanowi fundament na którym opierają się wszystkie szkoły realizujące filozofię IB. Profil ten jest esencją i wyznacznikiem wszystkich programów nauczania oferowanych przez instytucję IB.

Programy IB promują wszechstronny rozwój ucznia uwzględniając cechy osobiste i emocjonalne, które kształtowane są równoległe z rozwojem intelektualnym we wszystkich domenach wiedzy. Koncentrując się na dynamicznym i zintegrowanym połączeniu wiedzy z umiejętnościami, krytycznym i analitycznym myśleniem oraz rozwojem świadomości międzynarodowej, instytucja IB urzeczywistnia pogląd holistycznego rozwoju młodego człowieka jako aktywnego i odpowiedzialnego obywatela świata. Profil ucznia IB jest profilem osoby o szerokim wachlarzu umiejętności, który rozwija się przez całe życie.

Jako kluczowy i uniwersalny element każdego kursu, profil ucznia IB stał się również nadrzędną zasadą programu matury międzynarodowej oraz istotą definiowania świadomości międzykulturowej. Z tej przyczyny instytucja IB zobowiązuje wszystkie szkoły zaangażowane w projekt do zwracania dużej uwagi na proces uczenia się. Profil ucznia IB nie powinien być postrzegany jako wzorzec ucznia doskonałego ale jako przewodnik w podróży przez życie w poszukiwaniu i kształtowaniu świadomości międzykulturowej. Profil ten umieszcza ucznia w sercu programu matury międzynarodowej i koncentruje uwagę na przebiegu i rezultatach procesu kształcenia.

W intencji instytucji IB leży aby profil ucznia ułatwił osiągnąć spójność trzech oferowanych przez tę instytucję programów oraz korelację pomiędzy nimi. Profil ucznia IB jest jasno sprecyzowanym zbiorem oczekiwań wobec uczniów, nauczycieli i administracji szkolnej w zakresie procesu kształcenia oraz rodziców w zakresie pomocy i wsparcia tegoż procesu.

Profil ucznia IB w szkole

Szkolny program nauczania zawiera zarówno naukową jak i pozanaukową aktywność uczniów, za którą szkoła ponosi równą odpowiedzialność gdyż obie z nich wpływają na proces kształcenia. Tworzenie pisemnej wersji takiego programu, a co za tym idzie przelanie pomysłów na papier, jest oczywiście niezbędne ale jednocześnie nie wystarczające. Program nauczania powinien być rozumiany jako treści nauczania (część analityczna), sposób realizacji tych treści (część praktyczna) oraz metody ewaluacji (część konkluzyjna). Taka wersja programu nauczania równomiernie rozkłada nacisk pomiędzy treścią i metodyką nauczania oraz ocenianie. Instytucja IB oczekuje aby każda szkoła partnerska opierała się i wdrożyła ten trójelementowy, zintegrowany program nauczania.

Pomyślność wprowadzenia i realizacji trójwymiarowego programu nauczania w szkołach IB jest zależna od kultury i etyki danej instytucji. Wartości i postawy, z którymi identyfikuje się społeczność szkolna i które stanowią integralną część kultury i etyki tejże szkoły, są kluczowe w kształtowaniu przyszłości młodych ludzi. W szkole, w której istnieje przywiązanie i szacunek do wartości wyrażonych w profilu ucznia IB, wartości te będą całkowitą oczywistością zarówno w klasie, życiu codziennym, jak i metodach oceniania czy też sposobie kierowania instytucją szkolną. Filozofia programu IB wyraża się w przekonaniu, iż profil ucznia IB stworzy wspólną wizję oraz zachęci do dialogu i współpracy nauczycieli i pracowników administracji w wspólnym dążeniu do stworzenia jak najlepszych warunków kształcenia.

Instytucja IB jest świadoma, iż wdrożenie profilu ucznia IB może być dużym wyzwaniem dla niejednej szkoły. Dlatego też, życzeniem tejże instytucji jest aby każda szkoła krytycznie oceniła swoje środowisko i warunki kształcenia i poczyniła konieczne zmiany tak aby wszyscy uczniowie i

nauczyciele pracowali wspólnie w celu osiągnięcia wartości, które wyrażają się profilem ucznia IB. Zmiany te powinny prowadzić do szczerzej współpracy w stworzeniu fachowego środowiska i warunków kształcenia poprzez podnoszenie kwalifikacji nauczycieli i autentyczne zaangażowanie szkoły w profesjonalny rozwój. Dla większości szkół nie będzie to oznaczało radykalnej zmiany, a jedynie przeorganizowanie priorytetów. Znajdą się jednak instytucje, w których wprowadzenie profilu ucznia IB będzie równoznaczne z całkowitą zmianą kierunku.

Aby profil ucznia IB mógł funkcjonować jako nadrzędny cel każdego programu nauczania sygnowanego przez instytucję IB, szkoły zobowiązane są do stworzenia wizji holistycznego rozwoju ucznia. Profil ucznia IB to narzędzie, które ma służyć szkole w przeprowadzeniu dogłębnej analizy i refleksji. Wszyscy nauczyciele, grupy nauczania, administracja szkoły oraz dyrekcja powinni odpowiedzieć sobie na pytanie: "W jakim stopniu filozofia, struktura, programy nauczania oraz zespoły przedmiotowe w naszej szkole umożliwiają naszym wychowankom stać się uczniem z profilem IB?"

Instytucja IB zachęca każdego nauczyciela, koordynatora programu IB oraz pracownika administracji do odpowiedzi na poniższe pytania:

Praca z klasą

- Czy istnieje możliwość stworzenia okazji dzięki , którym uczeń miałby szansę rozbudzić w sobie ciekawość świata i poczuć się jak odkrywca?
- Ile uwagi poświęcamy na obserwacje interakcji naszych uczniów w grupie? Czy warto wydłużyć czas pracy zespołowej w celu zwiększenia efektywności danej grupy?
- Czy byłoby możliwe stworzenie licznych okazji do dyskusji na temat kodeksu etyki na lekcjach danego przedmiotu?
- W jakim stopniu nauczyciel jest wzorem do naśladowania jeśli chodzi o empatię, współczucie i szacunek do innych ludzi w szkole i poza środowiskiem szkolnym?

Ocenianie i informacje zwrotne

- Czy przy okazji oceniania kształtującego w pełni wykorzystujemy potencjał intelektualny naszych wychowanków i spieramy ich w podejmowaniu ryzyka intelektualnego?
- W jakim stopniu strategie oceniania odzwierciedlają różnorodność potrzeb naszych uczniów i czy stymulują kreatywne i krytyczne myślenie?
- Czy potrafimy znaleźć czas aby wspólnie z uczniem zastanowić się i wyciągnąć wnioski z ocenionego przez nas zadania?
- Które aspekty rozwoju naszych uczniów są przez nas oceniane i komentowane?

Zarządzanie

- Czy wszyscy nauczyciele czują się odpowiedzialni za kształtowanie młodego człowieka i rozwijania pasji będzie uczenia się przez całe życie?
- Jak wyglądają i w czym wyrażają się relacje nauczyciel-uczeń?
- Czy rozkład i struktura zajęć w pozytywny sposób wpływają na holistyczny rozwój ucznia?
- Czy szkoła czuwa nad nie tylko rozwojem intelektualnym ale również dobrem osobistym, społecznym i emocjonalnym swoich wychowanków?
- Czy uczniowie są świadomi odpowiedzialności za swój własny wkład w proces kształcenia się i zdobywania wiedzy?

Profil ucznia IB stanowi uniwersalne narzędzie, którym posługują się nauczyciele i koordynatorzy wszystkich szkół IB na całym świecie w dyskusji na temat postępów i osiągnięć swoich uczniów oraz wdrażania programów nauczania. Profil ten nie dostarcza gotowych odpowiedzi na wszystkie pytania ale ma za zadanie zwrócić uwagę na cele i wartości, które są integralną częścią wszystkich programów sygnowanych przez instytucję IB. Szkoły realizujące tylko jeden z programów IB obowiązują ten sam profil ucznia, który powinien być punktem odniesienia dla nauczycieli w tworzeniu jednorodnego środowiska kształcenia we wszystkich instytucjach szkolnych IB.

Nauczyciele realizujący program PYP zobowiązani są do oceniania i informowania uczniów o ich postępach w oparciu o wartości wyrażone w profilu ucznia IB. Osiągnięcie tego celu jest możliwe poprzez posługiwanie się profilem w ocenie zarówno indywidualnej pracy ucznia jak i ocenie pracy grupy oraz informowanie rodziców o postępach ich dzieci.

Zadaniem szkół realizujących programy MYP i Program Matury Międzynarodowej jest skupienie się na monitorowaniu osiągnięć swoich wychowanków w świetle profilu IB i zachęcanie uczniów oraz nauczycieli do refleksji, samooceny oraz wspólnych spotkań z rodzicami. Każda szkoła IB, niezależnie od realizowanego programu, powinna mieć na uwadze efektywne wdrożenie profilu IB.

Standardy stworzone przez instytucję IB mają jednakowe zastosowanie we wszystkich programach sygnowanych przez tę instytucję. Instytucja IB zobowiązuje wszystkie szkoły do zapoznania się z dokumentacją i standardami nauczania oraz filozofią IB co zostanie zweryfikowane podczas procesu ewaluacyjnego danej placówki. Wszystkie niezbędne dokumenty zamieszczone są na oficjalnej stronie IB.

Przez wszystkie lata działalności i owocnej współpracy, instytucji IB udało się wypracować atuty, z których jest naprawdę dumna. Jednym z nich jest kreatywny profesjonalizm (termin stworzony przez Hargreaves'a w 1998 roku) nauczycieli zaangażowanych w programy IB na całym świecie jak również ich autentyczna chęć do odkrywania nowatorskich rozwiązań i dzielenie się swoim doświadczeniem z innymi. Innowacyjni i kreatywni nauczyciele z wielu zakątków świata odgrywają ogromną rolę w tworzeniu programów firmowanych przez instytucję IB. Ich rolą jest również zaszczepianie profilu ucznia IB, który został stworzony w oparciu o ich bogate doświadczenie w pracy z młodymi ludźmi. Misja ta odgrywa kluczową rolę w wdrażaniu każdego programu IB i w dużej mierze jest gwarancją sukcesu każdego z nich.

Aby ułatwić wymianę doświadczeń i umożliwić dyskusję na temat profilu ucznia IB, instytucja IB uruchomiła specjalną stronę internetową, która jest całkowicie poświęcona idei międzynarodowej edukacji oraz zaplanowała cykl szkoleń skierowanych do przyszłych nauczycieli IB. Za pośrednictwem strony internetowej, nauczyciele z całego świata mają szansę szczegółowo zapoznać się z profilem ucznia IB, dzielić się swoim doświadczeniem i wymieniać materiałami z innymi uczestnikami projektu oraz korzystać z forum dyskusyjnego. Podczas szkoleń o charakterze warsztatowym, prowadzący zobowiązani są do umożliwienia swoim kursantom otwartej dyskusji na temat profilu ucznia IB oraz zastanowienia się nad sposobem rozwijania poszczególnych wartości zdefiniowanych w profilu w ramach nauczanego przedmiotu lub realizowanego programu.

Profil ucznia IB jest komponentem wszystkich kluczowych publikacji wydawanych przez instytucję IB i ma znaczący wpływ na konstrukcję programów nauczania. Efektywne wdrożenie profilu ucznia IB w placówce szkolnej przyczyni się do stworzenia środowiska, w którym cele i wartości programów firmowanych przez instytucję IB staną się oczywiste i szanowane przez całą społeczność szkolną. Jest to wyzwanie nie tylko dla szkół realizujących programy IB, ale również

dla samej instytucji gdyż obie strony powinny dążyć do urzeczywistniania wspólnych celów i przekonań.

Celem wszystkich programów sygnowanych przez instytucję IB jest kształtowanie świadomości młodych ludzi, którzy stając się obywatelami świata czują się odpowiedzialni za swoją planetę i są gotowi budować lepszy świat wolny od konfliktów i wojen.

Uczniowie IB aspirują do bycia:

Odkrywcą	Potrafiają rozbudzić w sobie ciekawość świata; stają się wnikliwymi obserwatorami a w prowadzeniu prac badawczych wykazują się dużą niezależnością; zgłębianie wiedzy przynosi im wiele satysfakcji, a pasja odkrywcy towarzyszy im przez całe życie
Osobą o szerokich horyzontach	Zgłębiają idee, koncepcje i kwestie o dużym znaczeniu lokalnym i globalnym przez co ich wiedza w wielu dziedzinach nauki staje się coraz pełniejsza i bardziej zrównoważona
Myślicielem	Wykazują inicjatywę posługiwania się technikami twórczego i krytycznego myślenia w rozwiązywaniu złożonych problemów i podejmowaniu słusznych decyzji
Osobą komunikatywną	Dzięki znajomości języków obcych potrafią z powodzeniem i pewnością siebie wyrażać swoje poglądy stosując szeroki wachlarz środków przekazu; chętnie nawiązują współpracę z innymi ludźmi, która przynosi wymierne efekty
Człowiekiem z zasadami	W życiu kierują się szczerością i są wierni swoim przekonaniom; cechuje ich wysoka kultura osobista oraz głęboki szacunek dla godności osoby ludzkiej a także innych społeczności; są świadomi swoich wyborów i nie boją się ponosić konsekwencji swoich zachowań
Osobą wolną od uprzedzeń	Rozumieją i doceniają kulturę oraz historię swojego kraju jednocześnie będąc otwartymi na wartości i tradycje innych jednostek i społeczeństw; nie jest im obce ciągłe poszukiwanie nowego i świeżego spojrzenia na samych siebie i otaczający ich świat oraz czerpanie z doświadczeń własnych i innych ludzi
Istotą wrażliwą na innych ludzi i środowisko naturalne	Empatia, współczucie i głęboki szacunek to uczucia, którymi kierują się w kontaktach z ludźmi potrzebującymi; niesienie pomocy drugiemu człowiekowi i troska o środowisko naturalne są bliskie ich sercu
Człowiekiem chętnie podejmującym wyzwania	Nowe sytuacje podejmują z odwagą, której towarzyszy spokój i przezorność; rozwijając skrzydła swojej niezależności chętnie wcielają się w nowe role i nie boją się bronić swoich przekonań
Źródłem wewnętrznej harmonii	Rozumieją ogromne znaczenie intelektualnej i emocjonalnej równowagi w dążeniu do samorealizacji i budowania szczęścia innych ludzi
Osobą świadomą swoich możliwości	Umiejętność trzeźwej oceny swoich uzdolnień i ograniczeń oraz dogłębna analiza swoich doświadczeń pozwala im w maksymalny sposób wykorzystać swoje możliwości a niepowodzenia przekuć w sukces

Tłumaczenie: mgr Agnieszka Klimaszewska